PÖRSSISÄÄTIÖ
BÖRSSTIFTELSEN

Suomen Pörssisäätiö
sari.lounasmeri@porssisaatio.fi
050 3725 925

jesse.collin@porssisaatio.fi
040 080 4999

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

16.4.2021

Asia: HE 53/2021 vp Hallituksen esitys laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista

Pörssisäätiön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista.

Pörssisäätiö kiittää lausuntopyynnöstä. Pörssisäätiö edistää arvopaperisäästämistä ja arvopaperimarkkinoita. Lausunnossamme käsittelemme vain pörssiyhtiöitä.

Vallitsevan koronaviruspandemiatilanteen takia Pörssisäätiö pitää perusteltuna säätää uudesta väliaikaisesta yhteisöjen kokouksista annettavasta laista (jatkossa ”väliaikainen laki”), jolla käytännössä jatketaan voimassa olevan väliaikaisen lain (677/2020) säännöksiä.

Pörssisäätiö kuitenkin kiinnittää huomiota eräisiin väliaikaisen lain säännösten epäkohtiin. Lisäksi on huomioitava, että väliaikaisen lain säännökset eivät sovellu pysyviksi ratkaisuiksi helpottamaan yhtiökokouksiin etänä osallistumista.

Näkemyksemme mukaan tulisi kehittää uudenlaisia pysyviä lainsäädännöllisiä ratkaisuja yhtiökokouksiin etäosallistumisen helpottamiseksi. Lainsäädännöllä tulisi vauhdittaa siirtymistä edelleen digitalisoituvan yhteiskunnan tarpeita palvelevaan yhtiökokouskäytäntöön, jossa osakkeenomistaja voisi aina halutessaan osallistua reaaliaikaisesti etäyhteyden välityksellä yhtiökokoukseen ja käyttää täysimääräisesti kaikkia osakkeenomistajaoikeuksiansa.

Huomioita ehdotetusta väliaikaisesta laista:

Pörssisäätiö pitää osakkeenomistajien oikeuksien ja osakkeenomistajademokratian toteutumisen kannalta ongelmallisena säännöstä, jonka mukaan pörssiyhtiön yhtiökokous voidaan järjestää niin, että osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa vain valitsemansa asiamiehen välityksellä. Käytännössä tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa osakkeenomistajille ei anneta edes

mahdollisuutta seurata yhtiökokousta reaaliaikaisesti etäyhteydellä. Osakkeenomistajien osallistumisoikeutta rajoittavat säännökset ovat ongelmallisia erityisesti yksityissijoittajien ja osakkeenomistajien yhdenvertaisen kohtelun kannalta. Yhtiöiden asioiden hoitamiseen liittyen suuremmilla osakkeenomistajilla on yksityissijoittajia paremmat epämuodolliset vaikuttamis- ja tiedonsaantikanavat.

Yhtiöiden on käytössä lukuisia erilaisia tapoja toteuttaa erilaisia etätapahtumia ja -kokouksia. Huomionarvoista lisäksi on se, että viimeisen vuoden aikana erilaisten tapahtumien- ja kokousten järjestäminen virtuaalisesti on ollut pääsääntö myös liike-elämässä. Tämän takia ei ole olemassa perusteita sille, ettei osakkeenomistajille tarjota aina mahdollisuutta seurata yhtiökokousta reaaliaikaisesti etänä, vaikka osakkeenomistaja käyttäisi osakkeidensa tuottamia oikeuksia asiamiehen välityksellä. Valitettavasti saatavilla olevista etäkokousten teknisistä toteutustavoista huolimatta tänä keväänä vain yksi pörssiyhtiö on järjestänyt varsinaisen yhtiökokouksensa varsinaisena etäkokouksena, jossa osakkeenomistajat ovat voineet käyttää täysimääräisesti kaikkia oikeuksiansa. Odotetun digiloikan sijaan jotkin yhtiöt ovat tänäkin keväänä päätyneet järjestämään yhtiökokouksen siten, ettei osakkeenomistajille ole tarjottu edes mahdollisuutta seurata reaaliaikaista videolähetystä.

Lisäksi Pörssisäätiö kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen mukaan 80 prosenttia pörssiyhtiöistä on tarjonnut tänä keväänä ennakkoetäosallistumismahdollisuutta osakkeenomistajille. Tältä osin on kuitenkin syytä huomata, että näissä tapauksissa kyse ei ole varsinaisesta etäosallistumisesta, vaan käytännössä ennakkoäänestämisestä.

Kannatamme, että yhtiökokous voidaan järjestää niin, että osakkeenomistajille tarjotaan mahdollisuus reaaliaikaiseen etäosallistumiseen, joka sisältää yhtiökokouksen seuraamisen, reaaliaikaisen kyselyoikeuden ja äänestysmahdollisuuden.

Huomioita yhtiökokousten kehittämistarpeista:

Pörssisäätiö kannustaa kehittämään uudenlaisia pysyviä lainsäädännöllisiä ratkaisuja yhtiökokouksiin osallistumisen helpottamiseksi. Lainsäädännöllä tulisi vauhdittaa siirtymistä edelleen digitalisoituvan yhteiskunnan tarpeita palvelevaan yhtiökokouskäytäntöön, jossa osakkeenomistaja voisi aina halutessaan osallistua reaaliaikaisesti etäyhteyden välityksellä yhtiökokoukseen ja käyttää täysimääräisesti kaikkia osakkeenomistajaoikeuksiansa.

Vähemmistöosakkeenomistajat eri puolilla Suomea ovat toivoneet jo pitkään mahdollisuutta osallistua yhtiökokoukseen reaaliaikaisesti etäyhteydellä. Tämä toive kasvoi äänekkäämmäksi, kun syksyllä 2019 Verohallinto linjasi, etteivät yhtiökokousmatkat ole enää verovähennyskelpoisia kustannuksia.

Pörssisäätiö yhtyy eduskunnan talousvaliokunnan mietinnössä (TaVM 17/2020 vp) lausuttuun, jonka mukaan valtioneuvoston tulisi valmistella yhteisö- ja muihin relevantteihin lakeihin

säännökset osakkeenomistajien ja jäsenten etäosallistamisen mahdollistamisesta siten, että ratkaisut ovat kestäviä pitkällä aikavälillä osakkeenomistajien keskeisten oikeuksien ja osakeyhtiödemokratian toteutumisen kannalta. Valiokunnan mukaan on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että osakkeenomistajan osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaiset oikeudet voidaan toteuttaa asianmukaisesti myös pienosakkaiden osalta.

Keskipitkällä aikavälillä siirtyminen pysyvään malliin, jossa osakkeenomistajilla olisi aina pörssiyhtiöiden yhtiökokouksissa valittavana mahdollisuus osallistua etänä ja käyttää täysimääräisesti kaikkia osakkeenomistajaoikeuksiansa, palvelisi kaikkien osakkeenomistajien edun lisäksi myös yhtiöiden etua. On todennäköistä, että monet yksityissijoittajat suosisivat etäosallistumista fyysisen osallistumisen sijaan, joten etäosallistumismahdollisuuden tarjoaminen todennäköisesti vähentäisi fyysisten yhtiökokousten vaatimia resursseja. Lisäksi monet etäosallistumisratkaisut ovat skaalautuvia ja automatisoitavissa.

Edelleen on yhtiöiden edun mukaista, että lainsäädännöllä kannustetaan yksityissijoittajia osallistumaan pääomamarkkinoille. Tämä huoli on nostettu esille myös Euroopan komission pääomamarkkinaunionia koskevassa toimintasuunnitelmassa. Yksityishenkilöiden säästöaste Euroopassa on yksi maailman korkeimmista, mutta yksityissijoittajien osallistuminen pääomamarkkinoille on kuitenkin edelleen erittäin vähäistä muihin kehittyneisiin talouksiin verrattuna. Tämän vuoksi myös suomalaiset yhtiöt jäävät vaille kipeästi kaivattuja pitkän aikavälin sijoituksia. Tilanne ei ole suotuisa yksityishenkilöillekään, joiden säästöt tuottavat alhaisia reaalikorkoja. Yksityissijoittajat eivät tällä hetkellä hyödy riittävästi pääomamarkkinoiden tarjoamista sijoitusmahdollisuuksista.

Lainsäädäntökehyksen olisi tuettava yksityissijoittajien kannalta kohtalaisia sijoitustuloksia sekä edistettävä luottamuksen rakentamista pääomamarkkinoihin ja lisättävä yksityissijoittajien osallistumista. Yksityissijoittajien lisääntynyt osallistuminen pääomamarkkinoille ja yhtiöiden hallintoon osakkeenomistajan roolissa antaa mahdollisuuden kanavoida pitkän aikavälin säästöjä yrityksille. Tämä puolestaan parantaa yhtiöiden mahdollisuuksia saada rahoitusta pääomamarkkinoilta.

Annamme mielellämme lisätietoa lausunnostamme.

Sari Lounasmeri
toimitusjohtaja

Jesse Collin
lakijohtaja